

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning
Handläggare:
Per CM Larsson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-05-08

HSN

Yttrande över betänkande

En nationell cancerstrategi för framtiden (SOU 2009:11)

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över betänkandet.

Ärendet har behandlats i programberedningen för kroniskt sjuka och de stora folksjukdomarna.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att överlämna förvaltningens yttrande över betänkandet En nationell cancerstrategi för framtiden samt

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning ser positivt på betänkandets strategier och övergripande mål för den framtida cancervården. En långsiktig strategi med bred förankring i samhället är en nödvändighet för att klara av de framtida prestationsökningarna medborgarna rättmätigt kommer att ställa. En välinformerad och delaktig patient med beaktande av individens särart och behov är en fundamental förutsättning för betänkandets vidare framgång.

Betänkandet är välgjort och innehåller viktiga och nödvändiga strategier för att säkra en god framtida cancervård för medborgarna. Betänkandet har dock märkbart lite fokus på palliativa och rehabiliterande insatser. Förvaltningen kan konstatera att Stockholms läns landstings befintliga

arbete med cancerplan 2008-2010 ligger i linje med betänkandets intentioner.

Den stora utmaningen är att omsätta betänkandets strategier till en operationell nationell cancerplan där faktorer som finansiering och ansvarsfördelning måste beaktas utan att helhetsperspektivet går förlorat.

Generella kommentarer

Cancervården måste möta medborgarnas krav på information och ha respekt för befogade krav och önskemål. Kontinuitet och trygghet i omhändertagandet med tydlig kommunikation kring patientens rättigheter är en annan hörnsten i cancervårdens utvecklingsarbete.

För att utveckla och stärka patienternas förtroende för cancervården så är det avgörande att den kan tillhandahållas jämligt såväl geografiskt som socioekonomiskt.

Den framtida utvecklingen kommer även att ställa stora krav på tydliga prioriteringar samt en öppenhet för utveckling av såväl organisations- såsom finansieringsformer.

Cancer ur ett medborgarperspektiv

Betänkandet lägger stort fokus på primärpreventiva åtgärder vilket förvaltningen anser vara ett synnerligen högprioriterat område. Insatser för att nå särskilt utsatta riskgrupper måste prioriteras i detta arbete.

Då minst en tredjedel av all cancer kan anses vara livsstilsbetingad så är det av högsta prioritet att en nationell samlad ansats tas för att minska det framtida cancerinsjuknandet. Det är en avgörande framgångsfaktor att ansvarsfördelning och finansiering för detta nationellt högprioriterade område klargöras.

Det är i detta sammanhang även viktigt att poängtera att den i särklass mest kostnadseffektiva åtgärden för framtiden är att genom hälsopromotion och sjukdomsprevention undvika att medborgarna insjuknar i cancer.

Cancer ur ett patientperspektiv

Betänkandet påtalar nuvarande situation med fragmentisering av vården, långa väntetider och bristande patientfokus. En fragmentisering av vården leder till onödiga övergångar där patientens behov får stå tillbaka till förmån för organisatoriska förutsättningar.

Det är enligt förvaltningen en självklarhet att framtida upphandlad cancervård måste tillhandahålla en sammanhållen vårdkedja med god tillgänglighet och korta ledtider. En sådan ansats kräver att standardiserad och jämförbar information finns tillgänglig i vårdens beskrivningssystem.

Patienterna måste göras mer delaktiga i utformningen av cancervården och dess framtida organisation. I samband med detta är det viktigt att nationella utvecklingsprojekt hjälper oss att tydligt definiera hur sammanhållna patientfokuserade vårdprocesser bäst utformas.

Inom ramen för Stockholms läns landstings cancerplan arbetar vi redan med kontaktsjuksköterskor och individuella vårdplaner. Det är viktigt att detta arbete förstärks för att ytterligare öka såväl säkerheten såsom tryggheten för våra patienter. Vi vet från patientintervjuer att kontaktsköterskor är ett mycket uppskattat och efterlängtat inslag i cancervården.

Förslaget om införandet av vårdkoordinatorer för bevakning av patientflöden och ledtider är en god ansats för en ökad patientfokuserad vård. Diskussionen kring vårdkoordinatorer får dock inte ta kraft från arbetet med att åtgärda de underliggande organisatoriska och logistiska problemen.

Förvaltningen anser att såväl palliativa som rehabiliterande insatser är en självklar del i cancervården. För att uppnå optimalt patientfokus med en helhetssyn i omhändertagandet så är det avgörande att dessa insatser tillsammans med hemsjukvård integreras som en naturlig del i de vårdprocesser som utarbetas.

Kunskaps- och kompetensförsörjning

En centralisering är nödvändig för den högspecialiserade cancervården enligt förvaltningens uppfattning, men när man ser över cancersjukvårdens nivåstrukturering är det viktigt att man utgår från de decentraliserade patientnära verksamheterna. Faktum kvarstår att den större delen av cancervården sker utanför den högspecialiserade sjukhusvården på andra sjukhusenheter, primärvård och i kommunal regi. Ett multidisciplinärt

omhändertagande kräver inte nödvändigtvis ett fysiskt och geografiskt centrum utan är mer uttryck för ett förhållningssätt inför vårdens processer.

Registerdata måste mer aktivt och i realtid återkopplas till verksamheterna så att insamlad information kommer våra patienter snabbt tillgodo. Ledtider och annan information av intresse för patienterna måste vara transparenta och aktivt kommuniceras.

För att uppnå maximal patientnytta så bör den framtida cancerstrategin bygga på ödmjukhet och öppenhet mellan såväl organisationer såsom yrkesgrupper. Konventionella arbetssätt måste ständigt utmanas och klimatet präglas av pedagogik, delaktighet och samverkan. En oförtröttlig diskussion kring det goda exemplets makt och dess inverkan på vårdens logik bör vara en ledstjärna för alla verksamheter.

En viktig faktor för framtida rekrytering av kompetent personal är att det tillskapas en god arbetsmiljö där nöjda patienter tillsammans med personalens känsla av sammanhang utgör hörnstenar.

En nationell samordning kräver ett utvidgat prestigelöst nätverksbyggande för att på bästa sätt utnyttja den samlade nationella kompetensen. I denna kontext är det viktigt att det tydligt redovisas hur formerna och strukturen för den nationella samordningen ska gå till rent konkret.

Catarina Andersson Forsman

Leif Karnström